

Hertingen. P. 57 (St.)

1. asta hens na spervor(1)-of. na spelverk
x:n zin xz barn-of. xzr:z-of. hbs
 xz xrek
2. mo kamaz:z et establosa grinbagi:to-
 of. grin wze:tor gizva-of. wetar gizva
3. alwe:z l spena xalinox bzbmasin
4. gra:van xz festak we:rek
5. vpta xz:z p kre. gaza besxemelt brut
6. da xzr:z nwiraker hit na splenstor
 en xza venor
7. da xzepet lekta-of. legas xz lepen z:z
8. en da fabrek is neksta xz:n
9. kum ons he:z ma hiznt // konfali
10. bz:z xzeng us novx fiz:z glz:z bz:z-
 gli:shes - pent - pensa(1) - pent - pi:nsok)
11. gef mex twi kilo xur:z fja:zkr // fja:z skoz//
12. xiba bin re:z v:z dre:z letor we:z:n
 24. txdru:z xz
13. hi:z dre:z gda nu mex-of. hi:z dre:z gda nu
 mex bin xz knapel
14. ix hzop son kneg gari:z
15. vastan v:z vat uiat nomi fr:l (d.w.z. "fel")
 gav:rt // ve:l (veel) //
16. ex bin blej dax:ni bi hen me:z gagu:n boe-
 of. xz:n
17. ex hibet ne godan xi:z kamaz:z et
18. wiz hedit xedan - diz dz:z. z.n hem
19. spin - spingewi:z - spenbusol
20. alkak - moits - ban - bona:t (zwoel - left-
 vowaard n.b. - wij (nu: we?)- na bam-
 of. m. bim - padatu:l (giftig en algemene
 naam) - Sampolijun (eetbare) - m.ha:x-
 na kwa:khs - of. na kwakhs - na pi:pol
21. diz hade. ditzn kilo wi:zelt fex:z
 // mo manshja:l (een manskerel, manspouw) //
22. ex salux pja:z xz:z v:z
23. xzplant lee fel a: xz:z p:z a:fbri:z xz
24. hi:z ens xz li:z gabe:ts gawi:st
 //ut-nut (ooit, nooit) //
25. gefmix twi brit stin - brijer - britsta
26. da stanbelt stitonami
27. dii mens-of. dii man lisfwe:i gut en
 vraghrek-of. we:i nr gutm hi:z
28. den dz:z val izni endon hi:z mol gable:vo
29. da xzolhoyer xz da mistor nu da
 xz gawi:st-of. br:da mistor mi:gawi:st
 nu da zi
30. ex kantvz ni ko:ma vnr dasputzin-
 of. bin // c: (eer) //
31. da bista drayka gai:n le:z xzmi:ldrayk
 // geha:dt (gehaald) //
32. xz kani grin wiraka-of. wiraka grin(2)-
 hi:z het kizlpe:n
33. stef enkana ste:l endi:f besom
34. ni. bids ke:gols wjat nomi gespe:lt-
 of. ni do wjat nomi gake:golt
35. hi:z la ex hibuz altwi hira gorop
36. de:z pizz is ni re:z p dvtet nvg en
 wets kja:n en
37. xz xinuit fe:lt // voit-wex (voort=weg) //
38. xitamti:sta xz ge:lt h:lpn xpm:ka
39. hi:z kall nut-of. nuts ni we:i t bryz
40. sisla hzolhanor m:zlkv:z i:t
41. da man moit son vru:w besxizema
 // s:zern (subst) //
42. enda xzeldz xzi, man is xzv:z r:zak-of.
 pr:kelu:s-of. pre:zkal (ook subst.)
43. xz ma:kt fe:l van xz:z vmdaten
 st:zg is
44. v:z moits do da hzolft fan hz,bs in
 dgi:da:nar hzolft
45. hzolfta bedans uphi:z - uplexta
46. v:z metser isut vidaxz vee:kr
47. xz springt v:zcat we:tsa v:zcat m:zldmspp:

Near te wida- // si:bagwic (ze hebben
gewed) //

48. da buntkwickar zal da bunt grifels
49. duti:str da venster ens to: "
50. tle:t vi:r da vriemis-of: di:sta mis-
da hu:xmes-tlvf
51. bidspref- padspredex-vospree: -
52. tstra: - verbreiden n. & - 2: tbre: -
mest brukka - me bo:torambre: -
53. de: vvvw hit i:r hvr lu: - en afne: -
54. xens pa: hitom xis ju:r la:ngk nu:da
sjo:l lu: - ta gvin
55. ix hibatom 2:ffxru: - zu lo: - et lengst
wo:tar ta gvin
56. no:l vja: - zt zt: niv: l endes stre:k-of:
an dena hant
57. ja:da pxt xini ve:l ja: -
58. da xwo: - stet biden ho:vr
59. en mya: - exat nu:ta ka: - t vi:r to
balz
60. de: has gef: - o kli: - lext e: - of: wvraud)
61. strugot pja: - anzen stat // mo: pja: -
(paarden) //
62. tu:n kumdzi: - als ju:r nu:da kirmas
63. da pso:tar xe: - dasli vani: - or vulma: -
64. zo:zux me:wel me:dga:ke:t nekste:game
65. da zwelvris xe: - o:rdax: - of: vndrant
treho: - mo
66. qu:ida vanda: - ni ka: - ta: - of: ka: - bsp: -
of: te: - ss (verouderd).
67. c:ta: - za: - o: - ja: - n kirs
68. xens motce: - r is kaput - ha: - leten pan-
of: ha: - li: - en pan
69. tixne werman da: - zwis: - vanda: - in
terana xoinon - of: xiten u: - vant
70. da menaka lept berroots - of: upsalblita vit

// jengska (zelden gebruikt) //

70. duexan b:ux ends kan
71. ex wo: dada fakte: - ma: b:ux: - b:ux
72. ex hipe: - namen hat
73. ex kan begin terwja: - mense em
74. nv: - da kafi spana vat pja: - far olo
no: w hert: -
75. ex hi:ba wa kurs van vi:r medayal
of: van vi:r nun al
76. do zo:m vanda ke: - nej x: - svldz: -
77. xwurst
78. we: - dzr gina ra: - ma: - ker wo:na: - (meest):
mo: ha: - ma: - ker (= haam- of garcelmaker)-
mo: bo: -
79. dei ru: - za hiba lan djy: - n
80. dr. goli. vi: - xewuz: - fan
81. thi:nsa: - of: thi:nt. vvv dut vvv dat zat
kusta duys
82. ton u: - zan in xan u: - go: luys
83. he: - mitshen is bi:mena: - of: bi: - k: - rofska:
of: en ma: - n - nu:da bvsx: - gvin vvv
brumbew: - of: brunzbe: - ta plaka
84. du:zon spr: - t fan da li: - n
85. ex kat son stro: - do: - pa: - of: a kingde fe: - l
86. da mensa regda neks a: - nras x: - el in
te: - gdum
87. hens mont is dri: - x vanden dy: - s
88. dir wi: - leop kru: - mp: - dat zan emwi: -
89. ex kux: - fir mans klinana tre: - malka
90. da bugis kaput xeguin van an kux: - en
ta sleka
91. x: - li: - ss wvr hub ma: gut
92. ends lomar est b: - ts
93. ma: sxtor moit xut ko: - na meka
94. xegens nu: manen hu: - t
95. ex we: - t ni mu: xamoit x: - v: - n zekr

- 95 mo kila halor is Xut v̄z,r t̄b̄i:r
 96 ex m̄s usblut dren̄ka v̄r sterken
 to w̄fano
 97 ex moet i:stantfor onda stal v̄z,r
 98 mo bu:r w̄v mi:X
 99 da mil̄kbu:r ma:gān̄ gruten tu:r of:
 ma:gān̄ grute runde
 100 de b̄t̄ br̄m̄, lag-of: de b̄t̄ br̄m̄, lag
 ex den in z̄e:r-gēktemerbrektēbz̄:
 101 v̄z zo: di: p̄t̄ ko:na v̄la en c̄:n u:r
 102 do ve:lt neks upam̄tēz̄go - p̄s̄i:s̄:
 zyst
 103 o hem nuts m̄ min: ts̄ l̄o:t̄
 104 en it̄. ly:z̄ in do bergs dec̄ v̄r sp̄z̄:
 105 derd̄ga do up d̄o:
 106 en bu:m h̄ib̄z̄st̄, k̄ fanda b̄z̄x̄v̄z̄:
 107 d̄z̄ moet̄ n̄us fe:z̄:lo ens̄ h̄o: mo li:ko
 // ke:z̄(keuren)//
- 108 h̄i:z̄ is van le: vo ḡh̄o: mo bin goj
 b̄us X̄elt̄
 109 del de:r es fan b̄ikony:b̄ X̄ma:t̄
 110 m̄ ḡetro:u:da v̄ro, w̄ moet̄ ko:na ner:n
 111 ex h̄ib̄ gr̄z̄:s̄ X̄xe:t̄ ma tw̄rgans
 goj̄ z̄v̄t̄-of: tw̄r sl̄ext̄ z̄v̄t̄
 112 de brower z̄t̄ dat nu:ta di:z̄ = s̄fer
 ts̄ bo:
 113 bark̄-eg bark̄-d̄z̄ bark̄-h̄i:ba, h̄i:
 ba, h̄i:ba- v̄i: bark̄-eg bark̄-d̄z̄
 bark̄-h̄i:ba bark̄-v̄i: bark̄-v̄i:
 h̄i:ba ḡoba, h̄i:
 114 b̄i:z̄-eg bi:-d̄z̄ b̄i:t̄-h̄i:bi:t̄-v̄i:
 bi:z̄- bi:z̄ v̄i:x̄-eg lo:t̄-eg h̄i:sp̄
 ḡbo:z̄ lo:
 115 tero kle:n ma:z̄ fe:z̄:n
 116 d̄z̄ ko:nt̄ h̄e:z̄ er h̄e:z̄:go v̄ba mer:z̄
 117 p̄t̄ h̄i:z̄ z̄v̄t̄ dat̄ anm̄ex sal d̄en̄ka
 118 at mi:t̄ka of: da ma:z̄-X̄: dat̄ ḡle:z̄ h̄a:
- 119 du w̄v̄ra ve:f̄ p̄re:s̄ - jonger ooh: p̄re:za
 120 un̄ar di:n̄ e:k̄ legs ve:l̄ikla-of:
 ikels
 121 tw̄z̄:tar-of: tw̄ster - ges̄erv̄as h̄o:ka-
 b̄ko:gdal
 122 th̄of es nu:yū:n- t̄isnu:ȳ mer:z̄ist
 X̄ome:t̄
 123 majone:s̄:s̄ m̄:h̄o z̄z̄ b̄i:da d̄ot̄r vanne:s̄:
 124 da b̄em̄ka z̄al du sl̄e:z̄-of: mo:lok.
 ho:na w̄ḡo
 125 da pastu:r hit̄ ȳo:j̄ w̄ḡo:n
 126 v̄z a:t̄ h̄o:z̄ z̄z̄ a:f̄x̄br̄ant
 127 da m̄:lok de:i spe:t̄ z̄t̄ b̄me:s̄:r van
 de h̄o:w
 128 da h̄i:ster li:t̄ v̄a:r da h̄i:z̄:s̄
 || h̄i:z̄:z̄(gewoon meerw.)||
 129 da b̄i:z̄:s̄ van da h̄i:z̄: wa:ḡol be:ga-
 of: plaj̄ de:r un̄ar t̄x̄west
 130 da tw̄i p̄re:s̄:s̄ hum̄a b̄z̄:t̄-of: human
 2:t̄
 131 z̄z̄ h̄i:ben em̄ gr̄z̄:n in blu:w ḡat̄z̄:ga-
 of: ḡh̄o:t̄
 132 da s̄o:s̄ ist̄aden
 133 da s̄n̄ leg:t̄ dek
 134 das wel h̄un̄t̄ ju:r ḡle:z̄ daguy
 nu:ȳz̄:n h̄i:m̄-of: h̄i:sp̄ || m̄i: w̄x̄z̄t̄ ||
 135 ni: w̄po:rt̄ w̄fa:t̄ n̄o: en hil n̄w stat.
 || n̄w p̄u:t̄(de Nieuwe poort te Bastele)||
 136 d̄l̄:n-i:z̄ do:n̄at̄-d̄z̄:dudat̄-h̄i:detat̄-
 v̄i:du:n̄at̄-d̄z̄:dudat̄-z̄t̄:di:z̄:not̄-i:
 de:t̄-d̄z̄:de:t̄-h̄i:de:t̄-v̄i:de:n̄at̄-
 d̄z̄:de:t̄-z̄t̄:de:n̄at̄-de: extra-de:t̄
 me:r-de:ns̄t̄ me:r
 137 dupa-dupmantel-dupfint̄-da soldo:z̄:n̄
 138 d̄ȳs̄a-h̄i:dy:t̄-h̄i:dz̄:d̄ȳs̄a-h̄i:gd̄s̄a
 139 b̄ina-ex b̄in-d̄z̄:b̄int̄-h̄i:b̄int̄-v̄i:
 b̄ina-d̄z̄:b̄int̄-z̄t̄:b̄ina-b̄int̄-b̄int̄-ex ha:p̄obona

140 Locale Landmaten: a bnoer (zoz.) - m
10 j (ya. 36).

141 Locale Waternamen: d'n di. m'r (Demer).

Almo-groten-val di. m'r - brswe.? (Brauner).
migobe: k (Muggebeek) - slange: k (Langbeek) -
ruisterbe: k (Roosterbeek) - krikelsch. tbc: k
(Krikkelshoutbeek).

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is kerenz
De inwoners heten: kerenznizo
Geen bijnaam bekend.

Aantal inwoners op 31-12-47: 4070.

Caaltoestand. De voorname wijken zijn: t. z. r. p (het Dorp) - t. r.: lb (Quilt), rectoraat, binnen afzienbare tijd afzonderlijke parochie; eigen scholen - rojstruk (Rodenrok) - herkruj (Herkemrode) - st. lmpd (Schimpen) - de hiz (Overt Kanaal - de Leide) - o: vordi. m'r (Over de Demer). Het dialect vertoont weinig verschillen. Quilt holt enigszins over naar het Kermt's. Hans wordt er gesproken in een drietal gezinnen, A.B.N. eveneens in een drietal gezinnen.

De bevolking bestaat voor 60% uit werklieden (Kempense kolennijnen, exchelen in de zuiker mijnen en fabrieken, verder Basselt), voor 40% uit landbouwers en middenstanders. Enkele bedienden. Geen lokale rijverheid, benzine depôts.

Zegglieden. 1. Cuppens Elmar; 46 f.; hier geb.; hoofdonderwijzer; verblijft behalve zijn studiejaren steeds te Kuringen; V. van Beringen, M. van Kuringen; sprak thuis altijd Kuringens en gebruikte steeds zijn dialect.

2. Pijnens Gerard; 40 f.; geb. te Stokroos; bediende; verblijft sedert zijn 3de jaar te Kuringen; V. van Lankhaar, maar sedert 1886 te Kuringen, M. van Kuringen; sprak thuis altijd Kuringens en gebruikte steeds zijn dialect.